

6. Шереметьева И. И., Ведяшкин В. Н. Бродяжничество у подростков, осложненное делинквентным поведением / И. И. Шереметьева, В. Н. Ведяшкин // Социальная и клиническая психиатрия. – 2012. – Т. 22, № 3. – С. 89–92.

7. Калистратова Т. Д. Факторы, способствующие возникновению детского бродяжничества / Т. Д. Калистратова, Р. Х. Тугушев, Т. Ф. Фарафутдинова // Известия Саратовского университета. Серия «Философия. Психология. Педагогика». – 2006. – Т. 6, вып. 1/2. – С. 74–77.

Одержано 03.02.2016

Рассмотрены теоретические аспекты проблемы беспризорности и бродяжничества подростков. Показано, что бродяжничество – мультифакторный феномен, в основе которого лежат социально-экономические, социально-психологические и психологические условия, которые resultируются в переживании подростком непосредственных причин его самовольного ухода из дома.

Ключевые слова: бродяжничество, подростки, побег из дома, дромомания, дети.

Theoretical aspects problems of homelessness and vagrancy of teenagers are considered. It is shown that the vagrancy of teenagers is considered as a multifactorial phenomenon which cornerstone different groups of the reasons are: social and economic which break or considerably change life-way of society, psycho-social and psychological. It is shown that runaway of the teenager from the house is the main immediate cause of vagrancy.

Keywords: vagrancy, teenagers, escape from the house, dromomania, children.

УДК 037.011.33(477)

Сергій Петрович ГІРЕНКО,

доцент, кандидат педагогічних наук,

професор кафедри психології та педагогіки факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності) Харківського національного університету внутрішніх справ

ПЕРВИННА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

В тезах розглянуті деякі психолого-педагогічні аспекти первинної підготовки майбутніх працівників патрульної поліції. Визначені змістовні компоненти навчальних дисциплін психологічного спрямування.

Ключові слова: навички, комунікація, патрульна поліція, тренінг, стрес.

Сучасні умови професійної діяльності працівників усіх силових структур вимагають їх спеціальної психологічної підготовки як передумови подолання складних професійних ситуацій. Стресогенна насиченість служби, загроза життю в умовах військових дій, робота в місцях, насичених конфліктами, агресією, загрозою терористичних актів, важка та небезпечна служба в зоні проведення АТО та під час масових заворушень в великих містах України та безліч інших соціально-психологічних несприятливих чинників вимагають спрямування вектору професійної підготовки на розвиток професійної психологічної культури правоохоронців – майбутніх поліцейських вже в аудиторіях вищого спеціалізованого навчального закладу. Враховуючи низку психогенних несприятливих чинників, що супроводжують професійну діяльність сучасних поліцейських, працівників патрульної поліції, психофізіологічні вимоги щодо успішного виконання завдань, емоційна напруженість протягом тривалого часу, висока відповідальність за помилки (особливо у разі використання табельної зброї).

Професійно-психологічна та конфліктологічна підготовка працівників нової патрульної поліції включає цикл дисциплін, що мають на меті формування базового

рівня професійної готовності до безпечного та конструктивного спілкування з різними верствами населення, подолання та попередження негативних та несприятливих психоемоційних станів під час виконання професійних завдань у сфері правоохоронного «сервісу».

Розглянемо детальніше їх зміст та місце в професійній підготовці поліцейських.

По-перше, необхідно зауважити, що психологічна підготовка майбутніх патрульних включає два інтерактивні тренінгові курси – «Ефективна комунікація» та «Стресостійкість». Сама форма викладання нами вважається надзвичайно вдалою та ефективною.

Світова та вітчизняна педагогічна теорія і практика має великий арсенал методів, методик та технологій викладання у вищому навчальному закладі з метою формування якісного фахівця. Суттєвий внесок у процес становлення та розвитку активних інноваційних методів навчання особистості фахівця мають роботи М. Берштейна [1], А. Вербицького [2], Л. Виготського, В. Давидова, В. Єсіпова, В. Єфімова, Л. Занкова, В. Комарова, Т. Кудрявцева, О. Леонтьєва, І. Лернера, А. Матюшкіна, М. Махмутова, В. Оконя, Дж. Рассела, В. Рибальського, В. Семіченко, М. Скаткіна, А. Смолкіна, Т. Тимофіївського тощо.

Навчальний курс «Ефективна комунікація» має на меті формування соціально-психологічних знань про особливості, функції та сторони спілкування поліцейського з громадянами, розвиток практичних вмінь побудови різних форм спілкування (офіційного, емоційного, безконфліктного) з громадянами, колегами, керівництвом, візуальної психодіагностики суб'єктів комунікації, їх мотивів та снів, розширення варіативності стратегій попередження та вирішення конфліктних ситуацій, зміцнення рівня конфліктостійкості та комунікативної компетентності майбутнього поліцейського. Курс викладається у формі тренінгу та розрахований на 8 годин інтенсивного відпрацювання базового комунікативного матеріалу. На наш погляд, такий незначний обсяг годин є вкрай недостатнім не тільки для формування теоретичних знань про механізми соціально-психологічного впливу в складних комунікативних ситуаціях, але й для формування саме практичних вмінь, а тим більше – навичок ефективного спілкування. Численні психолого-педагогічні дослідження сучасності та минулого доводять, що процес формування навичок – це комплекс складних систематизованих дій. Завдяки формуванню навичок дія виконується швидко і точно, і відбувається вивільнення свідомості. Цей процес лежить в основі розвитку практично всіх знань, умінь і здібностей особистості.

Процес формування комунікативних навичок патрульних включає визначення їх компонентів (інтерактивного, перцептивного, інформаційного та ін.), оволодіння потрібними та успішними операціями, які дозволяють досягти високого рівня виконання на базі вдосконалення і закріплення зв'язків між цими компонентами, їх автоматизації і високого рівня готовності до відтворення в складних службових ситуаціях.

На формування навичок впливають такі чинники, як мотивація, здатність до навчання, прогрес в засвоєнні, рівень розвитку суб'єкта, наявність знань, умінь, спосіб пояснення змісту операції.

В рамках контекстного навчання (включення в навчальний процес проблемних ситуацій, реально існуючих в професійному середовищі) на тренінгах розв'язуються різні ситуативні проблемні задачі й розробляються найбільш ефективні методи, прийоми, способи й форми їх розв'язання. Тренінг, ділові ігри та проблемні ситуації формують у майбутніх патрульних низку вмінь та навичок, а саме: володіти методиками службової комунікації, характеризувати емоційний стан учасників спілкування, прогнозувати подальший хід комунікації; нейтралізовувати конфліктогени спілкування; аналізувати динаміку протікання спілкування; розв'язувати та попереджати конфлікти; вести діалог з різними верствами населення.

Навчальний курс «Стресостійкість» розрахований на чотири академічні години, протягом яких слухачі знайомляться з основними емоційними станами, які виникають у особистості під впливом стрес-чинників та алгоритмами дій по відношенню до неї. Слухачі оволодівають методами діагностики та самодіагностики стресового стану, його можливими проявами, психологічними методиками саморегуляції емоційного стану (дихальними та м'язовими), первинної психологічної допомоги іншим особам.

Але, слід зазначити також той факт, що навчальна група налічує 30 осіб, і в умовах обмеженого часу викладач просто фізично не має можливості ретельно відпрацювати усі заплановані вправи з кожним слухачем окремо. І саме тому, скорочені обсяги навчання, на наш погляд, дають можливість формування у майбутніх працівників патрульної поліції лише базових основ службової комунікації та стресостійкості, підвищуючи ризики допущення професійних помилок в перші місяці роботи саме завдяки недостатній відпрацьованості навичок.

Отже, на наш погляд, процес початкової психологічної підготовки працівників патрульної поліції в подальшому має бути продовжений у формі службової підготовки, підвищення кваліфікації та повинен містити відпрацювання кожним патрульних в межах контекстних ділових тренінгових занять варіативних конструктивних форм взаємодії з громадськістю.

Список використаних джерел

1. Бернштейн Н. А. Физиология движений и активность / под ред. О. Г. Газенко. – М. : Наука, 1990. – 494 с.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий. – М. : Высшая шк., 1991. – 207 с.

Одержано 11.02.2016

В тезисах рассмотрены некоторые психолого-педагогические аспекты первичной подготовки будущих работников патрульной полиции. Определены содержательные компоненты учебных дисциплин психологического направления.

Ключевые слова: *навыки, коммуникация, патрульная полиция, тренинг, стресс.*

In theses discusses some psychological and pedagogical aspects of initial training of future employees of the patrol police. Identified substantial component disciplines psychological orientation.

Keywords: *learning, communication, police patrol, training, stress.*

УДК 159.925

Вікторія В'ячеславівна ДОЦЕНКО,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності) Харківського національного університету внутрішніх справ

ТРЕНІНГ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ЯК ШЛЯХ ПОДОЛАННЯ СТРЕС-ФАКТОРІВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто особливості тренінгу особистісного зростання як можливого ресурсу підвищення емоційної стійкості та психологічної врівноваженості майбутніх правоохоронців до дії різноманітних стрес-факторів.

Ключові слова: *емоційна стійкість, майбутні правоохоронці, стрес-фактори, тренінг особистісного зростання.*

Реалії сьогодення вимагають від людини безперервного процесу адаптації до постійних, непрогнозованих змін соціуму. Нажаль, досить часто, для підвищення